

AÐALSKIPULAG RANGÁRÞINGS YTRA 2016-2028

Breyting aðalskipulags

Varmidalur

01.09.2021

Skipulagsstofnun

Mótt.: 30 maí 2022
Málnr.

202107106

Samþykktir

Aðalskipulagsbreyting þessi sem auglýst hefur verið samkvæmt 36. gr. skipulagslaga nr. 123/2010, með síðari breytingum, var samþykkt af sveitarstjórn Rangárbings ytra 11.11.2021

Aðalskipulagsbreytingin var staðfest af Skipulagsstofnun

9 júní 2022

SKIPULAGSFERLI

Lýsing aðalskipulagsbreytingar var auglýst frá: _____ með athugasemdafresti til: _____

Aðalskipulagsbreytingin var auglýst frá: _____ með athugasemdafresti til: _____

Aðalskipulagsbreytingin var staðfest með auglýsingu í B deild Stjórnartíðinda: _____

Skipulagsgögn

Greinargerð þessi með forsendum og umhverfisskýrslu.

Skipulagsuppdráttur.

EFNISYFIRLIT

1	INNGANGUR	4
1.1	Skipulagsgögn	4
2	FORSENDUR OG STAÐHÆTTIR	4
2.1	Skipulagssvæðið	4
2.2	Tengsl við aðrar áætlanir	5
2.2.1	Landsskipulagsstefna 2015-2026	5
2.2.2	Aðalskipulag Rangárbings ytra 2016-2028	5
2.2.3	Deiliskipulag	5
2.2.4	Samræmi fyrirhugaðrar breytingar við gildandi áætlanir	5
2.3	Minjar	5
3	BREYTING Á AÐALSKIPULAGI	6
4	UMHVERFISÁHRIF	6
5	MÁLMEÐFERÐ OG UMSAGNARAÐILAR	9
5.1	Skipulags og matslýsing	9
5.2	Umsagnaraðilar aðalskipulagsbreytingar	9
5.3	Skipulagsferli	10

UPPLÝSINGAR

SKJALALYKILL

2146-017-17-GRG-001-V02

HÖFUNDUR

AB

RÝNT

ÁJ

INNGANGUR

Rangárþing ytra vinnur að breytingu á Aðalskipulagi Rangárþings ytra 2016-2028 skv. 1. mgr. 36. gr. skipulagslaga nr. 123/2010. Breytingin nær til fyrirhugaðs efnistökusvæðis í landi Varmadals (L164563) og Grafar (L164494) í svonefndu Tröllkonugili.

Markmið með breytingunni er að afla efnis vegna framkvæmda í nágrenni svæðisins, Hellu og nágrenni, en einnig verður horft til þess að lagfæra svæðið til að það henti betur til torfæruaksturs en slíkar keppnir hafa verið haldnar á svæðinu a.m.k. árlega. Uppbygging innan sveitarfélagsins krefst jarðefna og æskilegast er að þær auðlindir innan svæðisins séu nýttar og nýtt efnistökusvæði er í næsta nágrenni Hellu.

1.1 Skipulagsgögn

Gerð verður breyting á greinargerð og uppdrætti.

FORSENDUR OG STAÐHÆTTIR

2.1 Skipulagssvæðið

Nýtt efnistökusvæði verður skilgreint í svonefndu Tröllkonugili sem er upp af Hróarslæk og rétt sunnan Rangárvallavegar nr. 264 skammt austan Hellu. Svæðið er landi Varmadals og Grafar og er aðkoma frá Rangárvallavegi nr. 264, um land Grafar. Svæðið er nokkuð raskað þar sem það hefur verið nýtt fyrir torfærukeppni.

Vistgerðir á svæðinu er eyðimelavist (L1.1) og Grasmelavist (L1.2) sem eru báðar með lágt verndargildi. Svæðið er á skilgreindu mikilvægu fuglasvæði sem nær yfir allt suðurlandsundirlendið. Svæðið er ekki á náttúruminjaskrá og þar er ekki sérstök vernd náttúrufyrirbæra.

Hafa skal í huga nákvæmni vistgerðakorta þar sem viðmiðunarmælikvarði er 1:25.000

Engar þekktar fornminjar eru á svæðinu.

MYND 1. Vistgerðarkortlagning Náttúrufræðistofnunar Íslands.

Svæðið er hluti þess svæðis sem nýtt er til árlegrar torfærukeppnar, Hellutorfæran, og gert er ráð fyrir að svo verði áfram

2.2 Tengsl við aðrar áætlanir

Við breytingu á aðalskipulaginu er horft til eftirfarandi áætlana:

2.2.1 Landsskipulagsstefna 2015-2026

Landsskipulagsstefna er unnin á grundvelli skipulagslaga nr. 123/2010. Samkvæmt 4. mgr. 10. gr. sömu laga skulu sveitarfélög taka mið af landsskipulagsstefnu við gerð skipulagsáætlana eða breytinga á þeim.

Náttúra og umhverfi landsins er ein helsta undirstaða búsetu og starfsemi í dreifbýli og því mikilvægt að viðhalda og varðveita heilbrigði þess og sérstöðu. Mikilvægt er því að skipulagsgerð stuðli að vernd og viðhaldi gróðurs, jarðvegs og líffræðilegrar fjölbreytni.

2.2.2 Aðalskipulag Rangárbings ytra 2016-2028

Aðalskipulagið var staðfest 9. okt. 2019. Í aðalskipulaginu er svæðið sem breytingin tekur til skilgreint sem landbúnaðarsvæði.

Um efnistöku- og efnislosunarsvæði segir m.a. í greinargerð aðalskipulagsins, 2.3.9:

- Lögð er áhersla á nægt framboð efnistökusvæða og að þau séu í námunda við notkunarstað efnis.

2.2.3 Deiliskipulag

Ekkert deiliskipulag er í gildi á svæðinu.

2.2.4 Samræmi fyrirhugaðrar breytingar við gildandi áætlanir

Verið er að raska þegar röskuðu svæði sem nýtist á tvennan hátt, sem efnistökusvæði og til keppni stöku sinnum í akstursíprótt. Svæðið er stutt frá helsta uppbyggingarsvæði sveitarfélagsins, Hellu, og er því flutningsleið frá efnistökusvæðinu stutt. Svæðið er mjög lélegt landbúnaðarland og hentar hvorki til ræktunar né beitar vegna mikils bratta. Breytingin er í samræmi við stefnu aðalskipulags og landsskipulagsstefnu.

2.3 Minjar

Aðalskráning fornminja er langt komin í sveitarfélaginu. Engar þekktar minjar eru innan svæðanna.

Ef fram koma áður óþekktar fornleifar á framkvæmdartíma, sbr. 24. gr. laga um menningarminjar nr. 80/2012, verður þegar haft samband við Minjastofnun Íslands og framkvæmd stöðvuð uns fengin er ákvörðun Minjastofnunar um hvort halda meggi áfram og með hvaða skilmálum.

BREYTING Á AÐALSKIPULAGI

Gerð er breyting á uppdrætti og greinargerð.

Breytingar á uppdrætti:

Sett er inn efnistöku- og efnislosunarsvæði í Tröllkonugili E123.

Breytingar á greinargerð:

Í kafla 2.3.9 er bætt við eftirfarandi línu í töflu yfir efnistökusvæði:

Efnistökusvæði			
Nr	Heiti svæðis	Lýsing	Jörð
E123	Tröllkonugil	Malarnáma, stærð allt að 2,5 ha. Áætluð efnistaka allt að 50.000 m ³ . Gæta skal að við vinnslu að raska sem minnst landi ofan gilsins, sem er land Grafar. Eftir atvikum skal jafna út svæði og aðlaga að landi milli þess sem það er nýtt til efnistöku. Verði um keppnishald að ræða skal verktaki undirbúa svæðið í samráði við landeiganda. Gera skal nánari grein fyrir vinnslu efnis og frágangi svæðisins í umsókn um framkvæmdaleyfi.	Varmidalur/ Gröf

UMHVERFISSKÝRSLA

Líkleg áhrif af stefnu aðalskipulagsbreytingarinnar eru metin skv. lögum um umhverfismat framkvæmda og áætlana nr. 111/2021. Markmið laganna er sjálfbær þróun, heilnæmt umhverfi og umhverfisvernd sem vinna skal að með umhverfismati framkvæmda og áætlana sem eru líklegar til að hafa umtalsverð umhverfisáhrif.

Mati á líklegum umhverfisáhrifum er ætlað að:

- Nýtast við ákvarðanatöku í skipulagsvinnunni.
- Upplýsa um möguleg umhverfisáhrif stefnunnar.
- Undirbyggja og rökstyðja ákvarðanatöku í skipulagsgerð.
- Aðstoða við val á milli skipulagskosta með samanburði á umhverfisáhrifum þeirra.

Í skipulagsgerðinni er umhverfismat áætlana jafnframt mikilvægt til að tryggja samræmi á milli stefnu-miða í mismunandi málaflokkum skipulagsins og tryggja að umhverfismarkmiðum sveitarfélagsins sé haldið á lofti. Niðurstaða umhverfismatsins nýtist til að bregðast við hugsanlega neikvæðum umhverfisáhrifum með breytingu á stefnu eða mótun á mótvægisáðgerðum. Umhverfismatið byggir á fyrir- liggjandi upplýsingum um grunnástand umhverfis.

4.1 Vægi umhverfisáhrifa

Í leiðbeiningum Skipulagsstofnunar um umhverfismat áætlana segir; „Vægi umhverfisáhrifa fer alm- ennt eftir eðli, gerð, umfangi, tíðni og tímalengd breytinganna sem eru fyrirséðar á umhverfinu.“ Við

mat á vægi áhrifa er litið til þess hvort áhrifin séu marktæk á svæðis-, lands-, eða heimsvísu og nái til fjölda fólks og þess hvort áhrifin séu óafturkræf og til langs tíma. Áhrifin geta verið jákvæð, neikvæð, óveruleg eða óviss.

Tafla 1. Vægi áhrifa.

Skilgreining	Skýring
Jákvæð áhrif +	Áhrif áætlunar á umhverfispátt/-þætti eru talin til bóta fyrir umhverfið eða bæta hag þorra íbúa og/eða gesta á beinan eða óbeinan hátt. Breytingin sem hlýst af framfylgd áætlunarinnar eru yfirleitt varanleg og geta verið staðbundin en er yfirleitt á svæðis-, lands-, eða heimsvísu. Áhrifin samræmast lögum og reglugerðum, stefnumörkun stjórnvalda og alþjóðasamningum sem Ísland er aðili að.
Engin eða óveruleg áhrif 0	Áhrif framkvæmdar eða áætlunar á umhverfispátt/-þætti eru engin eða minniháttar, með tilliti til umfangs svæðis og viðkvæmni þess fyrir breytingum, ásamt fjölda fólks sem verður fyrir áhrifum. Áhrifin eru í mörgum tilfellum tímabundin og að mestu afturkræf. Áhrif eru oftast stað-, eða svæðisbundin. Áhrifin samræmast ákvæðum laga og reglugerða, almennri stefnumörkun stjórnvalda eða alþjóðasamningum sem Ísland er aðili að.
Neikvæð áhrif -	Áhrif af áætluninni eru talin skerða eða rýra gildi tiltekna umhverfispáttar/-þátta á beinan eða óbeinan hátt eða valda ónæði, óþægindum, heilsutjóni eða auknu raski fyrir íbúa og/eða gesti. Áhrifin geta verið varanleg og/eða óafturkræf, staðbundin eða á lands-/heimsvísu. Áhrifin geta að einhverju leiti stangast á við ákvæði laga, reglugerða, stefnumarkana stjórnvalda eða alþjóðasamninga sem Ísland er aðili að.
Óviss áhrif ?	Ekki er vitað um eðli eða umfang umhverfisáhrifa á tiltekna umhverfisþætti, m.a. vegna skorts á upplýsingum, tæknilegra annmarka eða skorts á þekkingu. Það getur verið unnt að afla upplýsinga um áhrifin með frekari rannsóknum eða markvissri vöktun. Þá geta áhrif verið háð útfærslu framkvæmdar.

4.2 Umhverfispáttir matsspurningar og viðmið

Umhverfispáttur er tiltekinn þáttur, s.s. gróðurfar, landslag eða félagslegir þættir, sem taldir eru geta orðið fyrir áhrifum af framkvæmdum og aðgerðum sem leiðir af þeirri stefnu sem skoðuð er hverju sinni. Í matslýsingu voru tilteknir þeir umhverfispáttir sem líklegt væri að yrðu valdir til umfjöllunar í umhverfisskýrslu.

Áhrif af stefnu aðalskipulagsins á einstaka þætti umhverfisins eru metin og gefin einkunn, m.a. eftir því hvort þau eru talin jákvæð eða neikvæð. Forsendur við mat á umhverfisáhrifum byggja á tveimur meginþáttum sem eru:

- Viðmið í lögum og reglugerðum, stefnumótun stjórnvalda og skuldbindingar á alþjóðavísu.
- Greining á einkennum og vægi áhrifa á einstaka umhverfisþætti skv. fyrirliggjandi gögnum.

Við matið er horft til neðangreindra umhverfisþátta og leitast við að svara matsspurningum m.t.t. þeirra viðmiða sem talin eru upp í töflunni:

Tafla 1. Umhverfisþættir, matsspurningar og viðmið.

umhverfisþáttur	matsspurning	Viðmið
Gróður og dýralíf	Hefur stefnan áhrif á gróður / votlendi/dýralíf? Hefur stefnan áhrif á líffræðilega fjölbreytni?	Stefna í aðalskipulagi Vistgerðarkortlagning NÍ
Ásýnd og landslag	Hefur stefnan áhrif á ásýnd svæðisins eða náttúrulegt landslag?	Landsskipulagsstefna 2015-2026
Samfélag	Hefur stefnan áhrif á íbúa og atvinnulíf?	Stefna í aðalskipulagi
Heilsa og öryggi	Hefur stefnan áhrif á hljóðvist og/eða loftgæði? Er hættu á mengun af völdum stefnunnar?	Stefna í aðalskipulagi

4.3 Valkostir og samanburður

Bornir eru saman eftirfarandi valkostir:

- **Breytt skipulag.** Bætt verður inn nýju efnistökusvæði í Tröllkonugili, heimilt verður að vinna allt að 50.000 m³ af efni á um 2,5 ha svæði. Heimilt er að nota efnistökusvæðið fyrir stakar keppnir í akstursíþróttum.
- **Núll – kostur.** Landnotkun breytist ekki.

TAFLA 2. Samanburður valkosta

Valkostur	Núll kostur – óbreytt ástand	Valinn kostur – nýtt efnistökusvæði
Gróður og dýralíf	Óveruleg áhrif – rýr gróður og lítið dýralíf einkennir svæðið og verður þannig áfram. Svæðið er raskað, hefur m.a. verið nýtt til akstursíþróttu.	Óveruleg áhrif – Vistgerðir á svæðinu hafa lágt verndargildi. Þó svæðið sé á skilgreindu mikilvægu fuglasvæði er fuglalíf á þessu tiltekna svæði í lágmarki m.a. þar sem svæðið er notað í torfæruaksturskeppnum og er þegar raskað.
Ásýnd og landslag	Óveruleg/neikvæð áhrif – svæðið er þegar raskað en er lítt sýnilegt frá vegum eða byggð.	Óveruleg/neikvæð áhrif – meðan á efnistöku stendur verða óveruleg eða neikvæð áhrif á ásýnd og landslag. Engin sérstök vernd náttúrufyrirbæra er á svæðinu. Frágangur efnisnáma eftir að notkunartíma þeirra líkur skal taka mið af leiðbeiningum þar um og verður því áhrif á ásýnd og landslag óverulegt eftir að notkun lýkur
Samfélag	Neikvæð áhrif – sækja þarf efni um nokkra vegalengd með tilheyrandi kostnaði.	Jákvæð áhrif - skortur er á góðu efni, sem nú þarf að sækja langt að. Kostnaður minnkar og dregur úr akstri flutningabíla.
Heilsa og öryggi	Óveruleg áhrif – efni er flutt frá öðrum nánum sveitarfélagsins. Torfæruaksturskeppnir verða áfram haldnar stölu sinnum á svæðinu. Þegar torfæruaksturskeppnir eru haldnar verða neikvæð áhrif á hljóðvist í næsta nágrenni	Óveruleg áhrif - Akstur að og frá námunni hefur áhrif á hljóðvist og loftgæði en ekki umfram það sem er í dag þegar sækja þarf efni lengra að. Áhrif vegna hljóðvistar og loftgæða eru staðbundin. Þegar torfæruaksturskeppnir eru haldnar verða neikvæð áhrif á hljóðvist í næsta nágrenni

	svæðisins helst frá keppnistækjum en einnig vegna umferðar áhorfenda. Það á einnig við um loft og rykmengun. Þar sem þessar keppnir eru mjög fátíðar og vel kynntar, og ætti því ekki að koma íbúum að óvörum, eru áhrifin metin óveruleg.	svæðisins helst frá keppnistækjum en einnig vegna umferðar áhorfenda. Það á einnig við um loft og rykmengun. Þar sem þessar keppnir eru mjög fátíðar og vel kynntar, og ætti því ekki að koma íbúum að óvörum, eru áhrifin metin óveruleg.
--	--	--

4.4 Niðurstaða

Sveitarfélagið vill heimila nýtt efnistökusvæði í landi Varmadals og Grafar enda stýttir það í einhverjum tilfellum þá vegalengd sem þarf að aka til að sækja gott efni til framkvæmda. Öll efnistaka og aðkoma að svæðinu verður skv. samkomulagi við landeigendur Grafar og Varmadals. Sveitarfélagið telur að áhrif af efnistökunni verði jákvæð/óveruleg. Vilji er til að nota svæðið áfram til akstursíþróttakeppni stöku sinnum enda trekkir það að ferðafólk sem nýtir þjónustu sveitarfélagsins. Íþróttir á akstursíþróttasvæðinu við Gunnarsholtsveg og torfæruaksturskeppnir á efnistökusvæðinu eru mjög ólíkar og því eru ekki metin samlegðaráhrif þessara svæða. Hér er eingöngu átt við mjög sérhæfðar keppnir sem eru haldnar mjög sjaldan en ekki æfingar- og keppnissvæði eins og við Gunnarsholtsveg.

MÁLSMEÐFERÐ OG UMSAGNARAÐILAR

Aðalskipulagsbreytingin er unnin skv. skipulagslögum nr. 123/2010

5.1 Skipulags og matslýsing

Skipulagslýsing var kynnt vorið 2021. Umsagnir bárust frá Skipulagsstofnun.

Við vinnslu aðalskipulagsbreytingarinnar hefur verið tekið tillit til umsagna eftir því sem við á.

5.2 Umsagnaraðilar aðalskipulagsbreytingar

Umsagnaraðilar við breytinguna eru eftirtaldir:

- Skipulagsstofnun
- Umhverfisstofnun
- Vegagerðin
- Heilbrigðiseftirlit Suðurlands
- Minjastofnun

Eftir atvikum verður leitað eftir umsögnum annarra aðila, þ.á.m. innan stjórnsýslu sveitarfélagsins.

5.3 Skipulagsferli

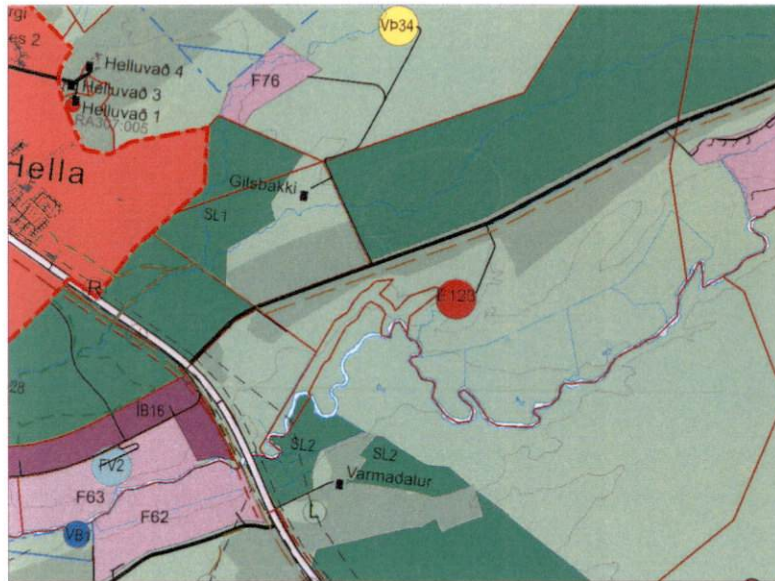
Breytingin verður kynnt með auglýsingu í blöðum/dreifiritum og á vefsíðu sveitarfélagsins. Gert er ráð fyrir að tillagan verði auglýst í byrjun árs 2022 og taki gildi með auglýsingu í B-deild Stjórnartíðinda um vorið.

Aðalskipulag Rangárþings ytra 2016-2028

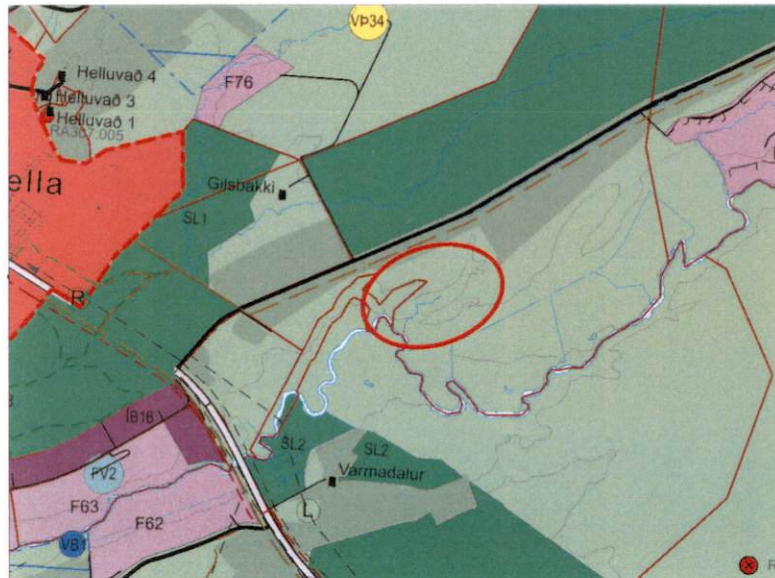
Varmidalur efnistökusvæði

Rangárþing ytra

Breytt aðalskipulag í mkv. 1:50.000.

Gildandi aðalskipulag með síðari breytingum í mkv. 1:50.000.

SKÝRINGAR

ATVINNA OG BYGGÐ

- IB Íbúðarbyggð
- F Fristundabyggð
- Landbúnaðarsvæði
- SL Skógræktar- og landgræðslusvæði
- Iðnaðarsvæði
- IP Íþróttasvæði
- VP Verslun og þjónusta
- E Efnistöku- og efnislosunarsvæði
- FV Flugbraut / lendingarstaður

SAMGÖNGUR OG VEITUR

- Stofnvegir
- Tengivegir
- Héraðsvegir og aðrir vegir
- Slóðar
- Gönguleiðir
- Reiðleiðir
- Reiðhjólaleiðir
- Hitaveita
- Ljósleiðari
- Vatnsveita

TAKMARKANIR Á LANDNOTKUN

- RA288 006 Friðlýstar fornminjar
- Vatnsvernd fjarsvæði

TÁKN TIL SKÝRINGAR

- Landamerki, óviss og ekki tæmandi
- Ræktað land
- Þéttbýli
- Skipulagsmörk

SKIPULAGSGÖGN

Skipulagsuppráttur
Greinargerð með forsendum og umhverfisskýrslu

KORTAGRUNNAR

Loftmyndir frá Loftmyndum
Kortagrunnar: IS50v frá Landmælingum Íslands
Hnitakerfi: ISN93

Aðalskipulag Rangárþings ytra 2016-2028

Varmidalur efnistökusvæði

VERK:	BLADSTÆRÐ:	UNNIÐ:	RÝNT:
2146-017-17	A4	IS	AB
MÆLIKVARÐI:	DAGS:	DAGS.BREYT:	
1:50.000	01.09.2021		